



Název modulu	Český znakový jazyk pro asistenta pedagoga II.	Kód ČZJ pro AP II.	Určeno pro: asistenty pedagoga
<p>Obsah – podrobný přehled témat výuky a jejich anotace</p> <p>Kurz Český znakový jazyk pro asistenta pedagoga II. (dále jen ČZJ pro AP II.) s časovou dotací 125 hodin představuje navazující část uceleného programu v celkové délce 250 hodin. Vzdělávací kurz je koncipován tak, aby prohloubil teoretické znalosti asistentů pedagoga o českém znakovém jazyce a o jeho použití při vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením a předal dostatečné praktické dovednosti pro komunikaci v českém znakovém jazyce. Obsahově je kurz zpracován s ohledem na specifika práce asistentů pedagoga. Kurz je rozdělen na část teoretickou a praktickou. Z celkové časové dotace 125 hodin bude 102 hodin praktické výuky českého znakového jazyka, 15 hodin teoretické výuky a 8 hodin praxe ve škole vzdělávající žáky se sluchovým postižením. Podobně jako v případě předcházejícího modulu je i v tomto případě teoretická část po obsahové stránce integrálně propojena s částí praktickou.</p> <p>Detailní rozvržení:</p> <p>Teoretická část – 15 hodin</p> <p>Cílem teoretické části kurzu je seznámit účastníky s takovými teoretickými informacemi a poznatky, jejichž znalost jednak usnadňuje praktické studium českého znakového jazyka. Zohledněny jsou zejména informace podstatné pro výkon práce asistenta pedagoga pracujícího s žákem s těžkým sluchovým postižením.</p> <p>Účastníci se pod vedením lektorů teoretické části postupně seznámí s těmito tématy:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Variantnost českého znakového jazyka – příčiny variet, typy variet, dětský znakový jazyk.2. Status českého znakového jazyka a jeho legislativní ukotvení, zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob.3. Notace znakových jazyků – statické znázornění, dynamické znázornění, transkripce, glosy a slovní popis, notační systémy (Stokoeho notační systém, Hamburský notační systém, SignWriting).4. Studium českého znakového jazyka – principy a zásady studia, slovníky a příručky ke studiu českého znakového jazyka.5. Tlumočení znakového jazyka – terminologie, fáze a druhy tlumočení, faktory ovlivňující tlumočení, nejčastější chyby, tlumočnické služby v ČR, etický kodex tlumočnicka znakového jazyka. <p>Teoretická část je z hlediska obsahu úzce propojena s částí praktickou tak, aby si mohli účastníci kurzu nabyté teoretické znalosti přímo aplikovat do praktického studia lexikální i gramatické složky českého znakového jazyka.</p> <p>Z hlediska formálního je teoretická část přednášena erudovanými lektory z řad slyšících i neslyšících odborníků na komunikaci neslyšících a teorii českého znakového jazyka za podpory powerpointových prezentací a studijního textu, který mají lektori i účastníci předem k dispozici.</p>			



Praktická část – 92 hodin

Koncepce praktické části výuky vychází ze znalostí a dovedností neslyšících rodilých mluvčích českého znakového jazyka – profesionálních lektorů, kteří mají s výukou ČZJ bohaté zkušenosti. Stejně jako v případě 1. modulu, je struktura praktické části výuky potřeby tohoto kurzu vytvořena tak, aby byly zohledněny požadavky cílové skupiny – tedy asistentů pedagogů.

V 2. modulu budou nadále rozvíjeny kompetence účastníků v komunikaci ČZJ pomocí osvojování rozšiřující znakové zásoby, gramatiky ČZJ, a to prostřednictvím praktických cvičení vedených neslyšícím lektorem. Vyučovaná lexikální zásoba je podobně jako v 1. modulu vybrána tak, aby respektovala předpokládaná komunikační témata, s nimiž se účastníci kurzu budou setkávat v pozici asistenta pedagoga žáka se sluchovým postižením. Lektor má k dispozici ve svých materiálech i soubor modelových komunikačních situací, otázek a odpovědí, které s účastníky během výuky procvičí. Součástí výuky jsou také překladová cvičení a různé hry pro zpestření výuky.

Každá lekce bude uzavřena shrnutím probrané látky a procvičením probraného učiva.

Seznam tematických okruhů lexikální zásoby praktické části:

- Jídlo a pití
- Doprava
- Cestování, dovolená, škola v přírodě
- Zdraví a nemoci
- Volný čas
- Zvířata a rostliny
- Obchod a služby

Samostatná část praxe – 8 hodin

Nedílnou součástí praktické výuky je také praxe. Frekventanti kurzu budou mít stejně jako v 1. modulu možnost navštívit vybrané školy pro žáky se sluchovým postižením a také kluby a organizace, kde se neslyšící lidé pravidelně setkávají. Tyto návštěvy pomohou studentům blíže poznat komunitu Neslyšících a seznámit se i s jejich kulturou.

Ověření znalostí účastníků:

Závěrečné ověření znalostí účastníků proběhne trojí formou. Druhý modul je zakončen soubornou zkouškou skládající se z písemného testu zaměřeného na znalosti nabyté v rámci teoretické výuky a dále z praktické kolokviální zkoušky ověřující získané komunikační dovednosti:

- Písemný test z teoretické části
- Písemný test z praktické části
- Ústní zkoušení.

Forma	Teoreticko-praktická	T 15 hod.	P 110 hod.
Vzdělávací cíl: Absolvent si prohloubí své teoretické poznatky o českém znakovém jazyce, o jeho užití při vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením a o možnostech podpory osob se sluchovým postižením v ČR. Absolvent rozvine své kompetence a praktické dovednosti pro základní komunikaci			



v českém znakovém jazyce.

Hodinová dotace celkem: 125 hodin

Upřesnění cílové skupiny: asistent pedagoga

Plánované místo konání: učebny NPI ČR

Jmenný přehled lektorů:

- Milena Čiháková
- Bc. Josef Herz
- Mgr. BcA. Pavel Kučera, Ph.D.
- doc. Mgr. Jiří Langer, Ph.D.
- Mgr. Lenka Okrouhlíková, Ph.D.
- Josef Valdman
- Jan Wirth

Odborný garant: **nevyplňovat**

Materiální a technické zabezpečení: tlumočnick pro úvodní a závěrečné setkání, dataprojektor, PC, flipchart, fixy, psací potřeby, vzorové

Vyhodnocení:

Diskuze a zpětná vazba účastníků

Evaluační dotazník účastníků

Seznam použité literatury:

Anon. 2016. Slovník znakového jazyka. *Gong*. Gong. Praha: ASNEP, 1992–2016. ISSN 0323-0732.
Anon. 2011. *Český znakový jazyk pro pedagogy českých neslyšících I, II, III*. Praha: ZŠ a MŠ pro sluchově postižené, Jazykové centrum Ulita. ISBN 978-80-87526-00-2.
Anon. 2016. *Znakujte s Tamtmem* [Aplikace pro mobilní telefony].
BÍMOVÁ, P. 2003. *Slovník český znakový jazyk/čeština*. Praha: FF UK. Diplomová práce.
BORT, J.; LEŠKOVÁ, I.; HOUDKOVÁ, G. a kol. 2001. *Slovník znaků křesťanských pojmů*. Praha: Naděje. ISBN 80-902292-9-8.
ČEŇKOVÁ, I. 2008. *Úvod do teorie tlumočení*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-09-9.
ČERMÁK, F., BLATNÁ, R. (eds.). 1995. *Manuál lexikografie*. Jinočany: H&H.
ČERVINKOVÁ-HOUŠKOVÁ, K.; KOVÁČOVÁ, T. 2008. *Umělecké tlumočení do znakového jazyka*. 2. vyd. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-10-5.
ČESKÁ KOMORA TLUMOČNÍKŮ ZNAKOVÉHO JAZYKA. 2001. *Etický kodex tlumočnicka znakového jazyka*. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: www.cktzj.com.
GABRIELOVÁ, D.; PAUR, J.; ZEMAN, J. 1988. *Slovník znakové řeči*. Praha: Horizont.
GREGORY, S. et al. 2001. *Problémy vzdělávání sluchově postižených*. Praha: FF UK. ISBN 80-7308-003-6.



- HANZLÍČEK, M.; VOŘÍŠKOVÁ, K. 2017. *Slovník znakového jazyka aneb znakovka do škol*. Plzeň: Šlédr Petr. ISBN 978-80-906833-0-3.
- HOMOLÁČ, J. 1998. *Komunikace neslyšících. Sociolingvistika (antologie textů)*. Praha: FF UK. ISBN 80-85899-40-X.
- HRONOVÁ, A.; MOTEJZÍKOVÁ, J. 2002. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem*. Praha: FRPSP.
- HRUBÝ, J. 1999. *Průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu – 1. díl*. 2., aktual. vyd. Praha: FRPSP. ISBN 80-7216-096-6.
- JABŮREK, J. 1998. *Bilingvální vzdělávání neslyšících*. Praha: Septima. ISBN 80-7216-052-4.
- KARLÍK, P.; NEKULA, M.; PLESKALOVÁ, J. (eds.) a kol. 2002. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Lidové noviny. ISBN 80-7106-484-X.
- KOTVOVÁ, M.; KOMORNÁ, M. 2008. *Praktický kurz znakované češtiny*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-26-6.
- KULDA, M. a kol. 2009. *Moravské varianty znaků českého znakového jazyka* [DVD]. Brno: Trojrozměr.
- LANGER, J. 2004a. Vizuálně motorické komunikační systémy – aktuální učební pomůcky pro rozšiřování znakové zásoby. In *IV. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami*. Olomouc: Univerzita Palackého, s. 245–250. ISBN 80-244-0770-1.
- LANGER, J. a kol. 2004b. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk (1. a 2. díl)*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0846-5.
- LANGER, J. a kol. 2004c. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk (3. a 4. díl)*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0847-3.
- LANGER, J. 2013. *Znakové systémy v komunikaci neslyšících*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-3746-0.
- MACUROVÁ, A. 1996. Proč a jak zapisovat znaky českého znakového jazyka (Poznámky k diskusi). *Speciální pedagogika*, roč. 6, č. 1, s. 5–20. ISSN 0862-1632.
- MACUROVÁ, A. 2001. Poznáváme český znakový jazyk. (Úvodní poznámky). *Speciální pedagogika*, roč. 11, č. 2, s. 69–75. ISSN 1211-2720.
- MACUROVÁ, A. a kol. 2011. *Multimediální cvičebnice pro předmět Český znakový jazyk* [online]. Praha: FF UK. [cit. 2019-01-25]. Dostup. z: <https://ujkn.ff.cuni.cz/cs/aktivita/cd-a-dvd-2/>.
- MRZÍLKOVÁ, E.; OSTATKOVÁ, M. 1993. *Základy české znakové řeči I*. Jinočany: H&H.
- NOVÁKOVÁ, R. 2008. *Nepřímá pojmenování v českém znakovém jazyce* [DVD]. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-18-5.
- NOVÁKOVÁ, R.; ŠEBKOVÁ, H. 2008. *Číslovky v českém znakovém jazyce – praktická cvičení* [DVD]. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-55-0.
- NOVÁKOVÁ, R.; TIKOVSKÁ, L. 2008. *Vizualizace prostoru a klasifikátory v českém znakovém jazyce – praktická cvičení* [DVD]. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-76-5.
- OKROUHLÍKOVÁ, L. 2008a. *Notace – zápis českého znakového jazyka*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-93-2.
- OKROUHLÍKOVÁ, L. 2008b. *Notace – zápis českého znakového jazyka – tabulky symbolů a praktický test* [DVD]. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-26-0.
- OKROUHLÍKOVÁ, L. 2008c. *Lexikografie a dostupné slovníky znakované češtiny*. 2. vydání, Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-16-7.
- OKROUHLÍKOVÁ, L. 2015. Český znakový jazyk – pohled do historie. *Speciální pedagogika*, roč. 25, č. 3, s. 278–298.
- OKROUHLÍKOVÁ, L. 2016. *Notace znakových jazyků*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2944-5.
- OKROUHLÍKOVÁ, L. 2017. Z historie českého znakového jazyka – Johann Mücke a první slovníček znaků (1834). *Studie z aplikované lingvistiky*, roč. 8, č. 1, s. 65–80.
- OKROUHLÍKOVÁ, L. 2020. Český znakový jazyk jako komunikační prostředek ve vzdělávání v 19. století. In: *Komunikace nejen ve speciálněpedagogickém kontextu. Sborník příspěvků z XIX.*



mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami, VI. konference mladých vědeckých pracovníků. Olomouc: Univerzita Palackého, s. 95–100.

POTMĚŠIL, M. a kol. 2002. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka A–N*. Praha: Fortuna. ISBN 80-7168-800-2.

POTMĚŠIL, M. a kol. 2005. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka O–Ž*. Praha: Fortuna. ISBN 80-7168-917-3.

RŮŽIČKOVÁ, M. 1997. *Učíme se českou znakovou řeč*. Praha: Septima. ISBN 80-7216-029-X.

SCHICK, B.; MARSCHARK, M.; SPENCER, P.E. (eds.). 2006. *Advances in the Sign Language Development of Deaf Children*. New York: Oxford University Press. ISBN 978-0-19518-094-7.

SLÁNSKÁ-BÍMOVÁ, P.; OKROUHLÍKOVÁ, L. 2008. *Rysy přirozených jazyků – Český znakový jazyk jako přirozený jazyk, Lexikografie – Slovníky českého znakového jazyka*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-91-8.

ŠEBKOVÁ, H. 2008. *Úvod do tlumočnické profese a vzdělávací systémy tlumočnicků v ČR a v zahraničí*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-02-0.

ŠŮCHOVÁ, L. a kol. 2007. *Slovník český jazyk – český znakový jazyk: Školská jazykovědná terminologie pro 1. a 2. stupeň základních škol* [DVD]. Praha: FF UK.

ŠŮCHOVÁ, L.; NOVÁKOVÁ, R. 2008. *Slovosled a střídání rolí v českém znakovém jazyce – praktická cvičení* [DVD]. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-49-9.

TOMEK, L. 2008. Velká recenze slovníků českého znakového jazyka. In *Gong*, roč. 37, č. 9–10, s. 11–14. ISSN 0323-0732.

TORÁČOVÁ, V. 2008. *Tlumočení pro neslyšící a související legislativa*. 2. vydání. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87218-31-0.

TROUSIL, M. 2013. *Pexeso znaků z českého znakového jazyka*. Praha: Česká unie neslyšících.

VYSUČEK, P. 2008a. *Prstová abeceda v českém znakovém jazyce – praktická cvičení* [DVD]. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-39-0.

VYSUČEK, P. 2008b. *Specifické znaky v českém znakovém jazyce* [DVD]. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 978-80-87153-55-0.

Seznam použitých internetových zdrojů:

Centrum zprostředkování tlumočení neslyšícím, 2021 [online]. Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR. Dostupné z: www.cztn.cz.

DICTIO Výkladový slovník českého znakového jazyka a českého jazyky, 2021 [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 2019-01-25] Dostupné z: www.dictio.info.

KULDA, M. a kol. *ZOO lexikon*, 2021 [online] (2018–2019). Brno: Teiresiás, Alfons. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: www.zoolexikon.cz.

Minislovník znakového jazyka 1, 2, 3, 2021 [online]. Nadační fond Dar sluchu. [cit. 2019-01-25] Dostupné z: www.youtube.com/watch?v=1BN4Pus2gO4.

Online slovník českého znakového jazyka, 2021 [online] (2009–2019). [cit. 2019-01-25] Dostupné z: www.znaky.zcu.cz.

SignWriting Site, 2021 [online]. [cit. 2021-09-17] Dostupné z: www.signwriting.org.

Spread the Sign, 2021 [online] (2006–2018). [cit. 2019-01-25] Dostupné z: www.spreadthesign.com/cs.cz/search.

Tlumočnictví českého znakového jazyka, 2021 [online]. [cit. 2021-10-20] VOŠ, SŠ, ZŠ a MŠ, Hradec Králové, Štefánikova 549. Dostupné z: www.neslhc.com/vyssi-odborna-skola

Tlumočnictví českého znakového jazyka, 2021 [online]. [cit. 2021-10-20] Masarykova univerzita. Dostupné z: www.phil.muni.cz/pro-uchazece/bakalarske-studium/24149-tlumocnictvi-ceskeho-znakoveho-jazyka

Ústav jazyků a komunikace neslyšících, 2021 [online]. [cit. 2021-10-20] Karlova univerzita, Filozofická fakulta. Dostupné z: www.ujkn.ff.cuni.cz/cs/uchazec/bakalarske-studium/informace-o-studiu.



Použité legislativní předpisy:

Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. *Sbírka zákonů*, č. 27/2016.

Zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob. *Sbírka zákonů*, č. 155/1998 ve znění novely č. 384/2008.

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. *Sbírka zákonů*, č. 561/2004.

Zákon o sociálních službách. *Sbírka zákonů*, č. 108/2006.

Zákon o znakové řeči. *Sbírka zákonů*, č. 155/1998.

Zákon o znalcích a tlumočnících. *Sbírka zákonů*, č. 36/1967.

Seznam doporučené literatury:

BRENNAN, M. a kol. *Words in hand. A structural analysis of the signs of British Sign Language*. Edinburgh: Moray House College of Education. 1990. ISBN neuvedeno.

JABŮREK, J. Jak učit znakový jazyk. *Info zpravodaj – magazín informačního centra o hluchotě*, roč. 8, č. 1, s. 14-18. 2000.

LANGER, J. Výuka znakového jazyka a multimédia. In *Pedagogický software 2006*. České Budějovice: Scientific Pedagogical Publishing, s. 454–456. 2006. ISBN 80-85645-56-4.

LANGER, J. Nová funkce slovníků znakového jazyka. *Gong*, roč. 36, č. 3, s. 15–16. 2007. ISSN 0323-0732.

LANGER, J. Obousměrný překlad v elektronických slovnících znakového jazyka. In *Pedagogický software 2008* [CD]. České Budějovice: Scientific Pedagogical Publishing, s. 321–326. 2008. ISBN 80-85645-59-9.

UNIVERSITÄT HAMBURG. *HamNoSys* [online]. Universität Hamburg. 2021. [cit. 2021-09-03]. Dostupné z: <https://www.sign-lang.uni-hamburg.de/dgs-korpus/index.php/hamnosys-97.html>.



Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR (nástupnická organizace NÚV, projekt IPs APIV A v letech 2017 až 2022).

Dílo podléhá licenci [Creative Commons CC BY SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.